

Keuzedeel mbo

Seksualiteit en intimiteit in de langdurige zorg

Code

K1419

Ontwikkeld door: MBO Rijnland, Vilans, Rutgers, SBB
Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport

1. Algemene informatie

D1: Seksualiteit en intimiteit in de langdurige zorg

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Relevantie van het keuzedeel

Dit keuzedeel biedt een verdieping en verbreding op het gebied van seksualiteit en intimiteit in de zorg. Seksualiteit en intimiteit bespreekbaar maken en de juiste maatregelen nemen is zeer gewenst in de gehele langdurige zorg, zoals de ouderenzorg of de zorg voor verstandelijk of lichamelijk handicapt. Het vraagt specialistische kennis over lichamelijke behoeften en vaardigheden om hier over te communiceren met de zorgvrager en naasten, maar ook met collega's. Door dit keuzedeel is de beginnend beroepsbeoefenaar beter inzetbaar in de langdurige zorg en aantrekkelijker voor de arbeidsmarkt.

Beschrijving van het keuzedeel

De beginnend beroepsbeoefenaar doet kennis op over de invloed van lichamelijkheid en nabijheid op het welbevinden en de kwaliteit van leven. Tevens leert die respectvol, zorgzaam, acceptierend en weerbaar met de seksualiteit van zorgvragers om te gaan. Het omgaan met eigen normen, weerstanden en projecties zijn hier een belangrijk onderdeel van. Ook leert de beginnend beroepsbeoefenaar om collega's en naasten te adviseren bij vraagstukken en dilemma's rond seksualiteit en intimiteit.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

Verbredend

2. Uitwerking

D1-K1: Omgaan met seksualiteit en intimiteit van de zorgvrager

Complexiteit

Het bespreken van intimiteit en seksualiteit van de zorgvrager wordt snel als ongemakkelijk ervaren door de zorgvrager of door de zorgverlener. Het vraagt een open en sensitieve houding van de beginnend beroepsbeoefenaar en goede communicatieve vaardigheden. Daarnaast heeft de beginnend beroepsbeoefenaar specialistische en brede kennis van seksualiteit en intimiteit nodig. Het bespreken van seksualiteit en intimiteit is maatwerk. Een complicerende factor is dat er vaak sprake is van een vraag of een situatie is waar geen eenduidig antwoord op mogelijk is. De beginnend beroepsbeoefenaar moet hierbij creatief nadenken.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar voert zelfstandig het gesprek met de zorgvrager over seksualiteit en intimiteit en is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de zorgvrager op dit gebied. De beginnend beroepsbeoefenaar overlegt en stemt de ondersteuning en maatregelen af met collega's, naasten en andere betrokken zorgprofessionals. De beginnend beroepsbeoefenaar kan zelfstandig afwegingen maken en tijdig overleggen met collega's over dilemma's die ontstaan. Knelpunten en mogelijke oplossingen die buiten de verantwoordelijkheid van de beginnend beroepsbeoefenaar vallen, bespreekt die met de leidinggevende. Als er aanvullende specialistische kennis nodig is, consulteert die deskundigen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft specialistische kennis van diversiteit in sekse, gender en seksuele oriëntatie
- heeft specialistische kennis van de seksuele gezondheid en levensloop
- heeft kennis van de fysieke en psychologische oorzaak en gevolgen van huidhonger
- heeft kennis van mogelijke maatregelen en ondersteuningsmogelijkheden op het gebied van seksuele dienst- en hulpverlening
- heeft brede kennis van de invloed van medicatie op seksualiteit
- heeft brede kennis van verlies van seksuele functies door ziekte of aandoeningen
- heeft kennis van anticonceptie
- heeft kennis van sensitief beleid ten aanzien van seksualiteit, intimiteit en diversiteit
- heeft brede kennis van culturele verschillen met betrekking tot seksualiteit en intimiteit
- heeft brede kennis van gesprekstechnieken en communicatievaardigheden
- heeft kennis van de Beroepscode V&V in relatie tot de onderwerpen seksualiteit en intimiteit
- kan verschillende communicatiestijlen toepassen; expressief, beschouwend, directief en zorgend
- kan omgaan met de privacy van zorgvragers
- kan reflecteren op eigen normen, waarden en oordelen
- kan eigen grenzen stellen, aangeven en bewaken in het contact met de zorgvrager
- kan kennis en informatie overdragen aan collega's en andere betrokken professionals
- kan stereotypering en vooroordelen bespreekbaar maken
- kan actief luisteren
- kan constructieve feedback formuleren

D1-K1-W1: Voert een gesprek met de zorgvrager of naastbetrokkene(n) over seksualiteit en/of intimiteit

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar gaat op verzoek van de zorgvrager of naastbetrokkene(n), het team of de leidinggevende of op eigen initiatief het gesprek over seksualiteit en/of intimiteit aan met de zorgvrager. Als dit niet mogelijk is door bijvoorbeeld een cognitieve stoornis, gaat die het gesprek aan met naastbetrokkene(n). De beginnend beroepsbeoefenaar brengt seksualiteit en intimiteit ter sprake. De aanpak van het gesprek stemt die af op de situatie en de zorgvrager. De beginnend beroepsbeoefenaar creëert een veilige gespreksomgeving waarin de zorgvrager of naastbetrokkene zich durft te uiten. In een open gesprek bespreekt die de behoeften van de zorgvrager of inventariseert achterliggende behoeften. De beginnend beroepsbeoefenaar signaleert mogelijkheden om de levenskwaliteit van de zorgvrager te verbeteren als die er zijn en onderzoekt oplossingen of maatregelen met betrekking tot intimiteit of seksualiteit. Als er problemen of knelpunten zijn, bespreekt de beginnend beroepsbeoefenaar die en zoekt met de zorgvrager of naastbetrokkene(n) naar een oplossing. De uitkomst van het gesprek stemt die indien nodig af met de naastbetrokkenen.

Resultaat

D1-K1-W1: Voert een gesprek met de zorgvrager of naastbetrokkene(n) over seksualiteit en/of intimiteit

Er is een open gesprek gevoerd met de zorgvrager en/of naastbetrokkenen over seksualiteit en intimiteit waardoor er in de zorgverlening beter kan worden aangesloten op de behoeften van de zorgvrager.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft continu een open houding naar de seksualiteit en intimiteit van de zorgvrager;
- past de communicatiestijl aan op de zorgvrager en/of naastbetrokkenen;
- is zich bewust van eigen (voor)oordelen en referentiekader;
- houdt zorgvuldig rekening met de privacy van de zorgvrager;
- is zich bewust van eigen grenzen in de omgang met de zorgvrager;
- is creatief bij het bedenken van oplossingen en mogelijkheden;
- houdt zorgvuldig rekening met culturele verschillen en verschillen in geaardheid met betrekking tot seksualiteit en intimiteit.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

D1-K1-W2: Bespreekt seksualiteit en intimiteit van zorgvragers met collega's

Omschrijving

Door informatie te geven over allerlei onderwerpen die betrekking hebben op seksualiteit en intimiteit, ondersteunt de beginnend beroepsbeoefenaar collega's bij het bieden van zorg. Het geven van informatie gebeurt op verzoek van het team of de leidinggevende of op eigen initiatief. De beginnend beroepsbeoefenaar stimuleert dat seksualiteit en intimiteit worden geagendeerd en besproken. De beginnend beroepsbeoefenaar geeft een visie en probeert anderen daarover na te laten denken. Als het nodig is, spreekt die collega's aan en geeft feedback over het omgaan met seksualiteit en intimiteit. In voorkomende gevallen voorziet die beleidsmakers van informatie over het omgaan met seksualiteit en intimiteit van zorgvragers. Als er een vraagstuk is met betrekking tot een specifieke zorgvrager, wint de beginnend beroepsbeoefenaar informatie in bij collega's en/of andere betrokkenen en geeft het team daarna passend advies.

Resultaat

Collega's hebben op een passende manier informatie en advies ontvangen over het omgaan met de seksualiteit en intimiteit van zorgvragers.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- signaleert mogelijkheden voor het team om beter om te gaan met seksualiteit en intimiteit;
- deelt actief kennis met collega's met betrekking tot seksualiteit en intimiteit;
- geeft op een constructieve manier feedback en advies aan collega's;
- onderzoekt knelpunten of vraagstukken vanuit meerdere invalshoeken;
- houdt zorgvuldig rekening met een andere context en referentiekader van collega's en zorgvragers;
- zet functioneel de eigen kennis en ervaring in ter verbetering van het beleid en de visie op seksualiteit en intimiteit;
- motiveert anderen doelbewust om na te denken over seksualiteit en intimiteit van de zorgvrager.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Onderzoeken